

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний біотехнологічний університет

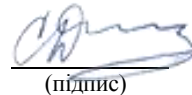
Факультет ветеринарної медицини

(назва навчально-наукового інституту/факультету)

"Затверджую"

Завідувач кафедри ветеринарної
хірургії та репродуктології

(назва кафедри)

(підпис)

Д.В. Слюсаренко

(прізвище та ініціали)

"18" червня 2025 р.

Кафедра «Ветеринарної хірургії та репродуктології»

(назва кафедри)

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ З ОСНОВАМИ ТОПОГРАФІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти

Другий (магістерський)

(назва)

Галузь знань

21 Ветеринарія

(шифр і назва)

Спеціальність

211 Ветеринарна медицина

(шифр і назва)

Освітня програма

Ветеринарна медицина

(назва)

Харків – 2025 р.

Укладачі: д.вет.наук., професор Слюсаренко Д.В.;
к.вет.наук., доцент Сарбаш Д.В.;
к.вет.наук., доцент Заїка П.О.,
к.вет.наук., доцент Синяговська К.А.;
асист. Кочевенко А.С.

(вчене звання, посада, прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена на розширеному засіданні кафедри ветеринарної хірургії та репродуктології

Протокол від: " 18 " червня 2025 року № 11

Робочу програму погоджено

Гарант освітньої програми

Ветеринарна медицина

(назва ОПП)

« 5 » червня 2024 року

(підпис)

Науменко С.В.

(прізвище та ініціали)

Подовжено термін дії до:

« » 202 р. протокол № від « » 202 р.

Завідувач кафедри ветеринарної
хірургії та репродуктології

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« » 202 р. протокол № від « » 202 р.

Завідувач кафедри ветеринарної
хірургії та репродуктології

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« » 202 р. протокол № від « » 202 р.

Завідувач кафедри ветеринарної
хірургії та репродуктології

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма навчання			
Кількість кредитів - 8	Статус дисципліни:			
	<i>обов'язкова</i>			
Розділів - 2	Рік підготовки:			
	2 -й	3 -й		
	Семестр			
Загальна кількість годин <u>240</u>	4-й	5 -й		
	Лекції			
	18 год.	16год.		
	Лабораторно-практичні			
	38 год.	30 год.		
	Самостійна робота			
	34 год.	74 год.		
	Навчальна практика			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 102 самостійної роботи здобувача – 108 год	Вид контролю:			
	залік недиф.	екзамен		

2 Мета і завдання дисципліни

Метою дисципліни «Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії та анестезіології» є теоретичне та практичне вивчення студентами правил коректного оперування, знеболення та вільного орієнтування на оперативному полі.

Завдання вивчення дисципліни полягають у:

- розв’язанні практичних питань тваринництва,
- вивченні основ анестезіології, топографічної анатомії, основних прийомів та методів виконання оперативних втручань; особливості, досягнення і перспективи оперативної хірургії;
- вмінні безпечно поводитися з тваринами,
- мати уявлення про проекції на шкіру органів на яких необхідно виконати втручання,
- виконувати хірургічні маніпуляції, які пов’язані зі знеболення, діагностикою та лікуванням хірургічних хвороб тварин,
- уміти застосовувати на практиці хірургічні методи і прийоми направлені на підвищення господарських якостей сільськогосподарських тварин.

Базовими дисциплінами для успішного засвоєння програмного матеріалу дисципліни є засвоєння курсу «Анатомія свійських тварин», «Фізіологія тварин».

Дана навчальна дисципліна забезпечує формування таких програмних результатів навчання:

ПРН1 Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини

3 Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальна частина оперативної хірургії. Профілактика хірургічної інфекції. Ін'єкції, вливання та кровопускання.

Профілактика хірургічної інфекції. Асептика та антисептика. Короткий нарис історії про боротьбу з інфекцією операційної рани.

Стерилізація інструментів, білизни, шовного та перев'язочного матеріалів. Підготовка операційного поля та рук хірурга. Способи та етапи підготовки рук хірурга та операційного поля. Організація хірургічної роботи в лікувальних установах і в умовах ферми.

Ін'єкції, вливання та кровопускання. Визначення понять. Головні інструменти та їх номенклатура. Класифікація ін'єкцій та їх призначення. Вливання у різних видів тварин.

Кровопускання, мета та спосіб виконання. Показання для різних видів ін'єкцій та інфузій. Ділянки тіла тварин, де виконуються різні ін'єкції, інфузії. Ділянки тіла тварин, де виконуються різні ін'єкції.

Рекомендована література: 1–11

Розділ 2. Анестезіологія. Елементи хірургічних операцій

Анестезіологія. Значення знеболювання і обмеження рухливості тварини при наданні лікувальної допомоги та як елемент техніки безпеки і охорони здоров'я с.-г. тварин. Поняття про премедикацію і потенційоване обезболювання.

Наркоз: визначення поняття, його види і головні засоби. Наркоз різних видів с.-г. тварин. Протипоказання і ускладнення при наркозі, їх запобігання та усунення.

Місцеве знеболення. Визначення поняття, термінологія. Показання та протипоказання. Основні способи місцевого знеболювання. Діагностичне і лікувальне значення місцевої анестезії.

Елементи хірургічних операцій. Способи роз'єднання тканин. Інструменти для роз'єднання тканин. Їх характеристика і призначення.

Кровотеча. Її види, способи її зупинення. З'єднання тканин. Хірургічний шов, його види. Призначення різних видів швів. Принципи накладання і зняття. Особливості кишкового шва та його принципи.

Рекомендована література: 1–11

Розділ 3. Спеціальна частина оперативної хірургії. Десмургія. Операції на голові та на вентральній ділянці шиї.

Десмургія. Визначення поняття. Характеристика перев'язочного матеріалу. Вид і форма перев'язочного матеріалу. Способи застосування перев'язочного матеріалу. Основні види пов'язок. Клейові спеціальні та каркасні пов'язки. Гіпсові пов'язки. Принципи її накладання та зняття.

Блокада гілок трійчастого нерва у коня, великої рогатої худоби.

Ринопластика. Показання, техніка виконання.

Декорнуація. Анатомо-топографічні дані рогу. Показання, техніка виконання.

Ампутація вушних раковин у собак. Показання. Анестезія і техніка виконання. Анатомо-топографічні дані вентральної ділянки шиї.

Рекомендована література: 1–11

Розділ 4 . Операції в ділянці бокової грудної стінки і живота. Операції в ділянці чоловічої промежини, кастрація, операції на кінцівках.

Анатомо-топографічні дані ділянки бокової грудної стінки. Новокаїнова блокада вагосимпатичного стовбура і зірчастого вузла. Трахеотомія. Резекція яремної вени. Перев'язка загальної сонної артерії. Езофаготомія. Способи знеболення бокової грудної стінки. Надплевральна новокаїнова блокада за Мосіним. Плевроцентез. Резекція ребра.

Аортопункція. Знеболювання м'якої черевної стінки. Лапаротомія. Види лапаротомій. Принцип і техніка накладання кишкового шва. Руменотомія.

Операції на сичузі. Ентеротомія. Ентероектомія. Грижі. Операції при грижах. Анатомо-топографічні дані. Провідникова анестезія чоловічої промежини коня, бика, дрібних тварин. Розтин сечостатевого каналу. Операції на сечовому міхурі. Анатомо- топографічні дані.

Кастрація самців. Мета і господарське значення. Анатомо-топографічні дані. Способи кастрації самців. Кастрація крипторхів.

Кастрація самок. Мета і господарське значення. Анатомо-топографічні дані. Оваріоектомія свинок, корів, телиць, кішок і сук. Способи знеболення, техніка операції. Анатомо топографічні дані.

Будова нервів сухожилків, синовіальних утворень. Будова суглоба. Операції на кінцівках. Провідникова анестезія. Хірургічне і діагностичне значення анестезії на кінцівках. Блокада нервів грудної і тазової кінцівок. Пункція синовіальних утворень.

Рекомендована література: 1–11

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділів та тем	Кількість годин				
	Загальний обсяг	аудиторних			
		в тому числі			Самостійна робота
		усього	лекцій	лабора-торні	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Загальна частина оперативної хірургії. Профілактика хірургічної інфекції. Ін'єкції, вливання та кровопускання					
Профілактика хірургічної інфекції. Асептика та антисептика. Короткий нарис історії про боротьбу з інфекцією операційної рани. Стерилізація інструментів, білизни, шовного та перев'язочного матеріалів. Підготовка операційного поля та рук хірурга. Способи та етапи підготовки рук хірурга та операційного поля. Організація хірургічної роботи в лікувальних установах і в умовах ферми. Ін'єкції, вливання та кровопускання. Визначення понять. Головні інструменти та їх номенклатура. Класифікація ін'єкцій та їх призначення. Вливання у різних видів тварин. Кровопускання, мета та спосіб виконання. Показання для різних видів ін'єкцій та інфузій. Ділянки тіла тварин, де виконуються різні ін'єкції, інфузії. Ділянки тіла тварин, де виконуються різні ін'єкції.	44	26	8	18	18
Розділ 2. Анестезіологія. Елементи хірургічних операцій					
Анестезіологія. Значення знеболювання і обмеження рухливості тварини при наданні лікувальної допомоги та як елемент техніки безпеки і охорони здоров'я с.-г. тварин. Поняття про премедикацію і потенційоване обезболювання. Наркоз: визначення поняття, його види і головні засоби. Наркоз різних видів с.-г. тварин. Протипоказання і ускладнення при наркозі, їх запобігання та усунення. Місцеве знеболення. Визначення поняття, термінологія. Показання та протипоказання. Основні способи місцевого знеболювання. Діагностичне і лікувальне значення місцевої анестезії. Елементи хірургічних операцій. Способи роз'єднання тканин. Інструменти для роз'єднання тканин. Їх характеристика і призначення. Кровотеча. Її види, способи її зупинення. З'єднання тканин. Хірургічний шов, його види. Призначення різних видів швів. Принципи накладання і зняття. Особливості кишкового шва та його принципи.	46	30	10	20	16
<i>Разом за семестр</i>	90	56	18	38	34
Розділ 3. Спеціальна частина оперативної хірургії. Десмургія. Операції на голові та на вентральній ділянці шиї					
Профілактика хірургічної інфекції. Асептика та антисептика. Короткий нарис історії про боротьбу з інфекцією операційної рани. Стерилізація інструментів, білизни, шовного та перев'язочного матеріалів. Підготовка операційного поля та рук хірурга. Способи та етапи підготовки рук хірурга та операційного поля. Організація хірургічної роботи в лікувальних установах і в умовах ферми. Ін'єкції, вливання та кровопускання. Визначення понять. Головні інструменти та їх номенклатура. Класифікація ін'єкцій та їх призначення. Вливання у різних видів тварин. Кровопускання, мета та спосіб виконання. Показання для різних видів ін'єкцій та інфузій. Ділянки тіла тварин, де виконуються різні ін'єкції, інфузії. Ділянки тіла тварин, де виконуються різні ін'єкції.	50	20	6	14	30

Розділ 4. Операції в ділянці бокової грудної стінки і живота. Операції в ділянці чоловічої промежини, кастрація, операції на кінцівках					
Анатомо-топографічні дані ділянки бокової грудної стінки. Новокаїнова блокада вагосимпатичного стовбура і зірчастого вузла. Трахеотомія. Резекція яремної вени. Перев'язка загальної сонної артерії. Езофаготомія. Способи знеболення бокової грудної стінки. Надплевральна новокаїнова блокада за Мосіним. Плевроцентез. Резекція ребра. Аортопункція. Знеболювання м'якої черевної стінки. Лапаротомія. Види лапаротомій. Принцип і техніка накладання кишкового шва. Руменотомія. Операції на сичузі. Ентеротомія. Ентероектомія. Грижі. Операції при грижах. Анатомо-топографічні дані. Провідникова анестезія чоловічої промежини коня, бика, дрібних тварин. Розтин сечостатевого каналу. Операції на сечовому міхурі. Анатомо- топографічні дані. Кастрація самців. Мета і господарське значення. Анатомо-топографічні дані. Способи кастрації самців. Кастрація крипторхів. Кастрація самок. Мета і господарське значення. Анатомо-топографічні дані. Оваріоектомія свинок, корів, телиць, кішок і сук. Способи знеболення, техніка операції. Анатомо топографічні дані. Будова нервів сухожилків, синовіальних утворень. Будова суглоба. Операції на кінцівках. Провідникова анестезія. Хірургічне і діагностичне значення анестезії на кінцівках. Блокада нервів грудної і тазової кінцівок. Пункція синовіальних утворень.	70	26	10	16	44
<i>Разом за семестр</i>	120	46	16	30	74
Всього годин	240	102	34	68	108

5. Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми заняття	Кількість годин
<i>Розділ 1. Загальна частина оперативної хірургії. Профілактика хірургічної інфекції. Ін'єкції, вливання та кровопускання</i>		
1.	Вступна лекція.	2
2.	Головні елементи техніки безпеки при поводженні з тваринами різних видів.	2
3.	Профілактика хірургічної інфекції.	2
4.	Ін'єкції, вливання та кровопускання.	2
<i>Розділ 2. Анестезіологія. Елементи хірургічних операцій</i>		
5.	Анестезіологія. Наркоз.	2
6.	Місцеве знеболення.	2
7.	Елементи хірургічних операцій.	2
8.	Десмургія.	2
9.	Елементи пластичних операцій.	2
<i>Розділ 3. Спеціальна частина оперативної хірургії. Десмургія. Операції на голові та на вентральній ділянці шиї</i>		
10.	Операції на голові. Зони шкірної іннервації.	2
11.	Операції в ділянці голови. Ринопластика, операції на вушних раковинах, енукліація очного яблука. Декорнуація великої рогатої худоби.	2
12.	Операції у вентральній ділянці шиї.	2
<i>Розділ 4. Операції в ділянці бокової грудної стінки і живота. Операції в ділянці чоловічої промежини, кастрація, операції на кінцівках</i>		
13.	Операції в ділянці грудей.	2
14.	Операції в ділянці живота.	2
15.	Операції на сечостатевих органах.	2
16.	Операції на статевому члені. Операції в ділянці чоловічої промежини.	2
17.	Операції на кінцівках.	2
<i>Разом</i>		34

6. Лабораторні заняття

№ з/п	Назва теми заняття	Кількість годин
<i>Розділ 1. Загальна частина оперативної хірургії. Профілактика хірургічної інфекції. Ін'єкції, вливання та кровопускання</i>		
1.	Вступне заняття.	2
2.	Фіксація сільськогосподарських тварин. Прийоми фіксації коня у стоячому положенні. Прийоми фіксації коня у лежачому положенні	2
3.	Фіксація сільськогосподарських тварин. Прийоми і особливості фіксації свиней. Прийоми і особливості фіксації дрібних тварин та птиці.	2
4	Фіксація сільськогосподарських тварин. Прийоми фіксації великої рогатої худоби у стоячому положенні. Прийоми фіксації великої рогатої худоби у лежачому положенні	2
5.	Профілактика хірургічної інфекції. Стерилізація інструментів, шовного і перев'язочного матеріалів. Способи стерилізації, методи контролю.	2
6	Профілактика хірургічної інфекції. Підготовка операційного поля і рук хірурга.	2
7.	Ін'єкції і вливання. Техніка внутрішньошкірних, підшкірних, внутрішньом'язових ін'єкцій, внутрішньовенних ін'єкцій і вливань у великих тварин.	2
8.	Ін'єкції і вливання. Внутрішньовенні ін'єкції і вливання у дрібних тварин.	2
9.	Ін'єкції і вливання. Внутрішньоочеревинні ін'єкції. Техніка виконання.	2
<i>Розділ 2. Анестезіологія. Елементи хірургічних операцій</i>		
10.	Місцева анестезія	2
11.	Епідуральна анестезія	2
12.	Наркоз сільськогосподарських тварин. Премедикація. Наркоз коней (хлоралгідратний, внутрішньовенний, оральний, ректальний). Наркоз в.р.х. (алкогольний, хлоралгідратний, кета міновий)	2
13.	Наркоз сільськогосподарських тварин. Наркоз дрібних тварин (інгаляційний, барбітуратний).	2
14.	Елементи хірургічних операцій. Роз'єднання тканин. Кровотеча. Види кровотечі. Профілактика кровотечі. Способи зупинки кровотечі.	2
15	Морський та хірургічний вузол. Накладання вузловатого, ситуаційного, петлеподібного швів.	2
16.	Елементи хірургічних операцій. Відпрацювання техніки накладання швів з валиками. Накладання кушнірського, матрацного і кисетного шва.	2
17.	Елементи хірургічних операцій. Техніка зняття швів. Відпрацювання техніки накладання кишкових. швів. Накладання шва по Лямберу, Шмідену, Пірогову-Черні.	2

18.	Дерматопластика. Закриття різних дефектів шкіри з допомогою послаблюючих розрізів у собак і великої рогатої худоби. Зупинка кровотечі.	2
19.	Дерматопластика. Відпрацювання різних видів невідільної дерматопластики.	2
<i>Розділ 3. Спеціальна частина оперативної хірургії. Десмургія. Операції на голові та на вентральній ділянці шиї</i>		
20.	Десмургія. Властивості, види та форми перев'язочного матеріалу. Накладання бинтових, каркасних, спеціальних пов'язок.	2
21.	Десмургія. Клейові та іммобілізуючі пов'язки. Рецепти клеїв для фіксації перев'язочного матеріалу.	2
22.	Операції на голові. Блокада стовбурів та гілок трійчастого нерва. Топографія біля носових синусів і їх трепанація.	2
23.	Операції на голові. Топографія рога великої рогатої худоби. Попередження росту рогів у телят. Хірургічне позбавлення рогів у дорослої худоби. Блокада нижньощелепних, підчонаймкових нервів. Риноластика.	2
24.	Операції на вушній раковині. Ампутація вушних раковин у собак.	2
25.	Операції в ділянці шиї. Топографічна анатомія. Блокада вагосимпатичного стовбура та краніального шийного вузла.	2
26.	Операції в ділянці шиї. Особливості різних способів виконання операцій. Пункція яремної вени. Трахеотомія, езофаготомія.	2
<i>Розділ 4. Операції в ділянці бокової грудної стінки і живота. Операції в ділянці чоловічої промежини, кастрація, операції на кінцівках</i>		
27.	Операції в ділянці грудей. Пошарова будова, топографія та знеболювання вентральної грудної стінки. Операції в ділянці грудей. Надпревральна блокада. Аортопункція. Резекція ребра	2
		2
28.	Операції в ділянці живота. Топографічна анатомія, пошарова будова вентральної і бокової черевної стінки. Обезболювання бокової черевної стінки. Ентеротомія і ентоероектомія на живому об'єкті.	2
29.	Операції в ділянці живота. Кишковий шов. Принципи накладання кишкового шва по Лямберу. Види анастомозів при ентеротомії. Відпрацювання техніки накладання кишкового шва і анастомозів. Топографія рубця. Руменотомія.	2
		2
30.	Операції в ділянці живота. Черевні грижі. Герніотомія. Показання, протипоказання. Техніка виконання герніотомії при пупкових, пахвинно-мошонкових грижах. Характеристика та техніка виконання лапаротомій на боковій та вентральній черевній стінці.	2
31.	Операції на сечостатевих органах. Цистотомія. Провідникова анестезія статевих органів у коня і бика. Уретротомія, уретростомія. Операції на сечостатевих органах. Кастрація кнурців, жеребців, биків відкритим та закритим способами. Кастрація кобелів, котів, нутрій, кроликів.	2
		2
32.	Кастрація самок (корів і телиць, свинок, сук, кішок). Анатомо-топографічна характеристика статевих органів у самок різних видів тварин.	2
33.	Операції в ділянці чоловічої промежини. Провідникова анестезія. Уретротомія і уретростомія.	2

34.	Операції на грудних і тазових кінцівках. Блокада нервів грудної і газової кінцівок. Пункція синовіальних утворень. Ампутація пальця у великої рогатої худоби.	2
Усього лабораторно-практичних занять		68

8 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Способи фіксації великих і дрібних тварин.	2
2.	Способи фіксації зоопаркових тварин і птиці	2
3.	Медикаментозна підготовка тварин до фіксації	2
4.	Засоби і пристрої, що використовуються при фіксації диких і свійських тварин	2
5.	Головні елементи техніки безпеки при поводженні з тваринами. Особливості захисної реакції у різних видів тварин	2
6.	Короткий нарис з історії про боротьбу з інфекцією операційної рани.	2
7.	Сучасні засоби асептики і антисептики.	2
8.	Сучасні способи стерилізації інструментів, шовного матеріалу, медикаментів в умовах виробництва.	2
9.	Сучасні способи хірургічної антисептики рук	2
10.	Організація хірургічної роботи в лікувальних установах і в умовах тваринницької ферми	2
11.	Удосконалення техніки підготовки операційного поля і рук хірурга різними способами перед виконанням хірургічної операції	6
12.	Короткий нарис з історії про винахід шприця, ін'єкційних голок	2
13.	Удосконалення техніки виконання внутрішньо шкірних, підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних та інших ін'єкцій на живих об'єктах.	6
14.	Короткий нарис з історії про знеболення	2
15.	Особливості фіксації і наркозу зоопаркових тварин.	2
16.	Протипоказання і ускладнення при наркозі. Особливості реанімації тварин.	2
17.	Наркоз різних видів сільськогосподарських тварин. Сучасні наркотичні препарати	2
18.	Сучасні місцеві анестетики. Їх характеристика, дози, способи використання	2
19.	Види шовного матеріалу. Їх характеристика. Способи використання.	2
20.	Сучасні види шовного матеріалу. Їх характеристика. Способи використання.	2
21.	Елементи пластичних операцій. Поняття про пластичні операції. Їх види і характеристика.	4
22.	Сучасні матеріали, використовуються для виготовлення штифтів, пластин, ортопедичної проволоки та ін. при виконанні остеосинтезу.	2
23.	Сучасні шовні матеріали, що використовуються при пораненні сухожилків та нервів. Їх характеристика.	4

24.	Екзартикуляція хвоста у різних видів тварин. Сучасний інструментарій, що використовується при виконанні даної операції. Техніка операції показання.	2
25.	Відпрацювання і удосконалення техніки зав'язування хірургічного, морського та класичного вузлів.	4
26.	Відпрацювання і вдосконалення техніки накладання переривчастих і непереривчастих швів на трупному матеріалі	4
27.	Довільна і мимовільна дерматопластика. Їх призначення. Види і способи виконання.	2
28.	Різні способи знеболювання у дрібних і великих тварин при операціях в ділянці голови. Їх характеристика.	2
29.	Відпрацювання техніки блоkad в ділянці голови на живих об'єктах	6
30.	Анатомічні особливості будови в вентральній ділянці шиї у різних видів тварин.	4
31.	Особливості виконання езофаготомії у великих тварин.	6
32.	Сучасне поняття про пов'язки, перев'язочний матеріал та його застосування.	4
33.	Відпрацювання техніки виконання декорнуації у молодняка великої рогатої худоби	4
34.	Сучасні види перев'язувальних засобів, що використовуються при переломах кісток у тварин.	4
35.	Сучасний погляд використання клейових пов'язок в умовах виробництва	4
36.	Техніка виконання операцій на судинах в вентральній ділянці шиї у великих та дрібних тварин.	2
37.	Принципи накладання кишкового шва. Види анастомозів.	4
Разом		108

9 Методи навчання

(Відповідно до структури навчальної дисципліни)

1. Лекційні заняття.
2. Практичні заняття.
3. Лабораторні заняття.
4. Самостійні заняття.

**Зміст розділу носить рекомендаційний характер і коригується відповідно до змісту навчальної дисципліни.*

10. Методи контролю

- усне опитування;
- тестовий контроль;
- залік;

– іспит.

Під час поточного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

Підсумковий семестровий контроль (залік) визначається за сумою фактично набраних рейтингових балів з поточного контролю та індивідуального навчально-дослідного завдання.

Поточний контроль проводиться протягом семестру шляхом опитуванням (усного або тестового), а також перевірки якості опанування тем самостійної роботи.

Під час вибору критеріїв оцінки засвоєння здобувачем програми дисципліни враховано виконання програми і засвоєння матеріалу в частині лекційних і лабораторних занять, а також виконання передбаченої програмою самостійної роботи.

Усі види контролю (усне опитування, письмове опитування, тестове опитування) тісно пов'язані та організовуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу здобувачів і забезпечити об'єктивне оцінювання рівня їх знань.

Після закінчення вивчення дисципліни (частини дисципліни) підсумковий контроль проводиться у формі іспиту (заліку) і здобувач може набрати протягом семестру в точках контролю від 60 до 100 балів включно.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі

У процесі вивчення курсу успішність здобувачів визначається шляхом проведення поточного та підсумкового контролів (залікового та складання екзамену).

Поточне тестування, відповіді на заняттях та контроль самостійної роботи				Всього балів
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	60-100
T__1-9	T__10-19	T__20-26	T__27-34	
0-100	0-100	0-100	0-100	

T__, T__... T__ – теми розділів.

Оцінка, яку отримує здобувач вищої освіти за проведення проміжного (поточного) контролю (**ПотК**) складається з балів, які здобувач отримує під час тестування (**Т**), які складають 30 %; балів, які здобувач отримує під час активності на заняттях (**З**), які складають 40 % і балів за засвоєння блоку самостійної роботи (**С**), які складають 30 %.

$$\text{ПотК} = \text{Т} \times 0,3 + \text{З} \times 0,4 + \text{С} \times 0,3$$

У кожному розділі освітньої компоненти проводиться поточний контроль (**поточний контроль – ПК**).

Для здобувачів у осінньому (весняному) семестрі, коли підсумковий *контроль знань* завершується недиференційованим заліком (**НЗ**), підсумкова сума балів (**Бали НЗ**) є середньої арифметичною балів чотирьох поточних контролів осіннього (весняного) семестру:

$$\text{Бали НЗ} = (\text{ПК1} + \text{ПК2} + \text{ПК3} + \text{ПК4}) / 4$$

За підсумками семестрового контролю в залікову відомість здобувачу за національною шкалою виставляється оцінка «зараховано/не зараховано».

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота				Всього балів	
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	За підсумками розділів (P)	Екзамен (E)
T__1-9	T__10-19	T__20-26	T__27-34	((T1+T2+... T11)/n) x 60 %	E x 40 %
0-100	0-100	0-100	0-100		
Загальна рейтингова оцінка (ЗРО = P+E)				60-100	

T₁, T₂... – теми розділів,

n – кількість тем.

Підсумковий контроль навчальної успішності здобувачів здійснюється у формі екзамену за результатами комп'ютерного тестування. Оцінка з екзамену з освітнього компоненту (дисципліни) визначається за 100-бальною шкалою.

Оцінка з екзамену (**ОЕ**) становить 40 % від загальної підсумкової оцінки (**ПО**).

$$\text{ОЕ} = \text{БЕТ} \times 0,4$$

де: **ОЕ** – оцінка з екзамену; **БЕТ** – бали за екзаменаційне тестування, які становлять 40 % балів від набраних за екзаменаційного тестування балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється, як середнє арифметичне значення (**САЗ**) всіх отриманих студентом оцінок з поточного контролю (**ПК**) засвоєння матеріалу розділів з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$\text{САЗ} = (\text{ПК}_{\text{розд.1}} + \text{ПК}_{\text{розд.2}} + \text{ПК}_{\text{розд.3}} + \text{ПК}_{\text{розд.4}}) / 4$$

$$\text{БПК} = \text{САЗ} \times 0,6$$

де: **БПК** – бали з поточного контролю, які складають 60 % балів від загальної підсумкової оцінки; **САЗ** – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок з поточного контролю.

Здобувач може набрати протягом 2-х семестрів в точках контролю засвоєння розділів до 60 балів включно.

Таким чином, підсумкова оцінка (**ПО**) розраховується за формулою:

$$\text{ПО} = \text{ОЕ} + \text{БПК}$$

Результати тестувань відображаються у системі Moodle ДБТУ. Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

13. Виконання курсового проєкту (роботи), (курсове комплексне тестове завдання)

Згідно освітньої програми виконання курсової по дисципліні «Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії та анестезіології» не передбачено.

14. Шкала: національна та ECTS і критерії оцінювання до визначення рівня знань і навичок

Контроль знань і умінь студентів з дисципліни здійснюють згідно з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ECTS.

Основні положення:

Загальна кількість поточних контрольних заходів, що мусить скласти студент з дисципліни, визначається з урахуванням кількості кредитів з дисципліни.

За результатами поточного контрольного заходу рівень засвоєння студентом навчального матеріалу оцінюється за національною шкалою та шкалою ECTS.

Кількість балів, отримана студентом при оцінюванні підсумкового контролю, співвідноситься з оцінками за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до таблиці 1.

1. Шкала оцінювання

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи лише з незначною кількістю помилок	A
82 – 89	добре	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B
74 – 81		Добре – загалом правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок	C
64 – 73	задовільно	Задовільно – непогано, але із великою кількістю недоліків	D
60 – 63		Достатньо – відповідь, робота задовольняє мінімальні критерії	E
35– 59	незадовільно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Складання поточних контролів є обов'язковим. Розділ вважається зарахованим, якщо студент набрав мінімально необхідну кількість балів та більше.

Результати рейтингу з розділу доводяться до відома студентів не пізніше третього робочого дня після проведення контрольного заходу і, у разі відсутності претензій з боку студентів, вважаються остаточними.

Якщо студент не погоджується з рішенням про присвоєння йому балів рейтингу за розділ, то він повинен відразу після їх оголошення звернутися з письмовою апеляцією до завідувача кафедри та у визначений термін скласти усну атестацію з розділу перед комісією. Склад апеляційної комісії у кожному конкретному випадку визначається завідувачем кафедри. Рішення комісії є остаточним.

Студент, який не з'явився на поточний контроль має право складати пропущений поточний контроль під час залікового тижня.

Підсумковий рейтинг поточної успішності з дисципліни вираховується усередненням рейтингів з усіх розділів. Семестрова оцінка виставляється студенту з врахуванням результатів підсумкового та поточного контролів. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати при вивченні дисципліни, дорівнює 100.

Іспит передбачає наявність підсумкового тестування. При наявності дозволу на автоматичне зарахування іспиту, студент, який своєчасно складав усі поточні контрольні заходи та за їх результатами атестований з оцінкою «відмінно», може отримати залік автоматично. Семестровою оцінкою у цьому випадку є усереднена оцінка за розділи.

Викладач зобов'язаний здати заповнену заліково-екзаменаційну відомість до навчального відділу протягом наступного граничного терміну: для екзамену - не пізніше, ніж на наступний робочий день після його завершення.

Засвоєння блоку самостійної роботи оцінюються за шкалою відповідно до наступної регламентації (табл. 2)

Таблиця 2.

Шкала оцінювання самостійної роботи

Критерії оцінювання (100-бальна система, усне опитування).

№	Критерій	Максимальна кількість балів	Опис
1	Повнота відповіді	30 балів	Відповідь охоплює всі основні аспекти питання, розкриває його зміст відповідно до навчальної програми.
2	Правильність і точність викладу	20 балів	Відповідь не містить фактичних, логічних або термінологічних помилок.
3	Послідовність і логічність	10 балів	Відповідь логічно структурована, без непослідовних або хаотичних фрагментів.
4	Мова і стиль викладу	10 балів	Висловлення грамотне, чітке, з використанням фахової термінології.
5	Самостійність мислення	10 балів	Студент демонструє вміння робити власні висновки, аналіз, порівняння, наведення прикладів.

6	Додаткові знання (поза основною програмою)	10 балів	Відповідь містить посилання на сучасні джерела, міжпредметні зв'язки, новітні дані.
7	Уміння відповідати на додаткові запитання	10 балів	Студент упевнено реагує на уточнювальні чи поглиблюючі запитання викладача, наводить додаткові аргументи або приклади.

Перерахунок оцінок за 100-бальною шкалою до національної шкали та шкали ECTS здійснюють згідно таблиці:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Активність на заняттях оцінюються за шкалою з максимальною кількістю 100 балів відповідно до наступної регламентації (табл. 3)

Таблиця 3.

Шкала оцінювання активності на заняттях

Шкала ECTS	Національна шкала	Бали	Розшифрування балів
A	відмінно	90-100	студент активно працює протягом занять, надає повні відповіді на запитання викладача і показує при цьому глибоке оволодіння матеріалом, здатний висловити власну думку при обговоренні ситуаційних завдань, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення й висновки, правильно виконує навчальні завдання, наявність конспекту теоретичного матеріалу у повному обсязі, регулярне відвідування системи Moodle

B	добре	82-89	студент активно працює протягом занять, питання висвітлені повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване фактами, з посиланнями на літературні джерела, висвітлення питань завершене висновками, студент виявив уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. Але у відповідях допущені неточності, деякі незначні помилки, наявність конспекту теоретичного матеріалу у повному обсязі, регулярне відвідування системи Moodle
C	добре	74-81	студент активно працює протягом занять, питання висвітлені повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване фактами, з посиланнями на літературні джерела, висвітлення питань завершене висновками, студент виявив уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. Але у відповідях допущені неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, наявність неповного конспекту теоретичного матеріалу, часткове відвідування системи Moodle
D	задовільно	64-73	студент у цілому оволодів суттю питань з тематики, виявляє знання лекційного матеріалу та навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки й розв'язувати ситуаційні задачі. Але на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу, неповне конспектування теоретичного матеріалу, часткове відвідування системи Moodle
E	задовільно	60-63	у студента відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення, виявлене невміння розв'язувати ситуаційні завдання, неповне конспектування теоретичного матеріалу, часткове відвідування системи Moodle
F	незадовільно	0	відсутність бажання приймати участь в обговоренні питань, відсутність конспекту, нерегулярне відвідування системи Moodle

Приклад: студент написав тестові завдання поточного контролю на 85 балів. Помножуємо на 0,3. Результат за тести становить 25,5 балів. За самостійну роботу студент отримав 88 балів. Помножуємо на 0,3. Результат за неї становить 26,4 бали. За активність на заняттях – студент отримав 74 бали. Помножуємо на 0,4. Отримуємо 29,6. Усього за поточний контроль кількість балів становить 81,5 бали. Усереднюємо у бік більшої кількості й отримуємо 82 бали, що дорівнює добре В.

Щодо підсумкової атестації студента до уваги приймається результат, отриманий за поточну роботу студента (середнє значення за 4 розділа, що помножується на 0,6) та підсумкову тестову роботу (помножується на 0,4).

Приклад: I розділ – 83 бали, II розділ – 95 балів, III розділ – 73 бали, IV розділ – 88 балів. Сума балів за розділи складає $339 / 4 = 84,75$ (85) балів – це отримуємо середнє значення. Далі $85 \times 0,6 = 51$ бал. Підсумковий іспит студент написав на 91 бал. $91 \times 0,4 = 36,4$ бали. Отже, загальна кількість балів за дисципліну складає $51,0 + 36,4 = 87,4$. Усереднюємо у бік меншої кількості й отримуємо 87 балів, що дорівнює оцінці добре або В.

15.Методичне забезпечення

1. Матеріали дисципліни «Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії і анестезіології» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина денної форми навчання у системі навчального веб-середовища. URL: <http://moodle.btu.kharkiv.ua/course/view.php?id=439>

2. Сарбаш Д.В., Слюсаренко Д.В., Синяговська К.А., Заїка П.О. Методичні рекомендації для проведення лабораторно-практичних занять з курсу загальної хірургії для викладачів і студентів 3, курсу факультету ветеринарної медицини Х.: РВВ. ХДЗВА 2018. - 46 с.

3. Сарбаш Д.В., Слюсаренко Д.В., Синяговська К.А., Заїка П.О. Методичні рекомендації для проведення лабораторно-практичних занять з курсу спеціальна хірургії для викладачів і студентів 3,4 курсу факультету ветеринарної медицини Х.: РВВ. ХДЗВА 2018. - 46 с.

4. Сарбаш Д.В., Слюсаренко Д.В. Синяговська К.А., Заїка П.О. Методичні рекомендації до проведення клінічної практики для студентів 4 курсу факультету ветеринарної медицини напрямку навчання зі спеціальності 6.110101 «Ветеринарна медицина» Х.: РВВ. ХДЗВА. 2018. 16 с.

16. Рекомендована література

Основна література:

1. Магда І.І. Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії і анестезіології. /І.І. Магда, І.І. Воронін, Є.М. Пономаренко, Г. М. Фоменко. - К.:Вища школа, 1995. – 235 с..

2. Магда І.І. Практикум з оперативної хірургії. /І.І. Магда, Є.М. Пономаренко, В.М. Власенко. – К.: Вища школа, 1993.- 235с.

3. Власенко В. М. Словник термінів ветеринарної хірургії / В. М. Власенко, Л. А. Тихонюк. – Біла Церква : Білоцерківський державний аграрний університет, 2008. – 357 с.

4. Власенко В.М. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна

анатомія. /В.М. Власенко, Л.А. Тихонюк, М.В. Рубленко. - Спеціальна частина. - Біла Церква: 2006. – 544 с.

5. Власенко В.М. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія. /В.М. Власенко, Л.А. Тихонюк, М.В. Рубленко. - Загальна частина. Біла Церква. 2006. – 531 с

Допоміжна література:

6. Власенко В. М. Хірургія у молочному тваринництві : навчальний посібник / В. М. Власенко, Л. А. Тихонюк. – Київ : Урожай, 1994. – 173 с.

7. Марунчин А.А. Загальне знеболення диких тварин: Навч. посібник /А.А. Марунчин, В.Й. Іздепський; Центр економічної освіти і інформації. – К., 2010 -222с.

8. Власенко В. М. Хірургія у конярстві : навчальний посібник / В. М. Власенко, Л. А. Тихонюк. – Київ : Урожай, 1995. – 256 с.

9. Рубленко С.В. Анестезія свійських тварин та методи її контролю: Метод. рекомендації / С.В. Рубленко. – Біла Церква, 2009. 56 с.

10. Власенко В.М. Сучасні методи інструментальних досліджень у ветеринарній хірургії: Науково-методичний посібник / В.М. Власенко, М.В. Рубленко, М.Г. Ільницький та ін. – Біла Церква, 2010. – 111 с.

11.Власенко В.М. Ветеринарна анестезіологія. Навч. посібн / В.М. Власенко, Л.А. Тихонюк, Біла Церква. 2000. – 1911 с.

17. Електронні інформаційні ресурси

<http://moodle.btu.kharkiv.ua/course/view.php?id=3253>

<https://nubip.edu.ua/news/den-vidkrytykh-dverey-na-fakulteti-kharchovykh-tekhnologiy-ta-upravlinnya-yakistyu-5> – Електронна бібліотека НУБіП України

<https://library.btu.kharkov.ua/>- Електронна бібліотека ДБТУ, Харків.

<http://www.nbuv.gov.ua/>- Національна бібліотека України імені В.І.

Вернадського

18. Зміни і доповнення

Що вилучається з робочої програми	Що вводиться в робочу програму	Дата розгляду кафедрою